

Ansökan om skyddad geografisk beteckning (SGB)

för

"SRBpremium"

Härmed lämnar Hushållningssällskapet Västra, på uppdrag av SRB-föreningen, Råby 2003, 242 92 Hörby, in ansökan om skyddad beteckning för SRBpremium.

Produktbeskrivning

"SRBpremium"

Produkttyp: Klass 1.1. Färskt kött (och slaktbiprodukter)

Beskrivning av produkten: "SRBpremium" är kött som kommer från stambokförda kor av rasen Svensk Röd och Vit Boskap (SRB) och som har kalvat minst en gång.

För att få använda den skyddade geografiska beteckningen "SRBpremium" måste slaktdjuret uppfylla följande krav:

Vara mjölkdjur av rasen SRB som har kalvat minst en gång.

Ålder: minst 36 månader gamla.

Slaktkroppens formklass: minst O+

Slaktkroppens vikt: minst 300 kg

Inre och yttre fettansättning: minst 3+

Utseende: Köttets ytstruktur påminner om strukturen hos gnejs. Färgen är djupt röd liknande den hos en åldrad röd Bordeaux (NCS¹ S7010-R10B)

Fett & hinnor har en färg som påminner om trenchcoatgul/beige (NCS 2010Y10R). Intensitet och nyans påverkas av fodrets karoteninnehåll.

Helmuskel snittyta: Färgen är klarare och rödare än köttets utsida (NCS S 4050-R och NCS S 6030-R). En marmorering som tränger djupt in i köttet. Fettet har friskare och klarare färgnyanser än fettets på utsidan. (NCS 1005-Y80R)

Doft: Fyllig doft med toner av torkade kryddor som spiskummin, rosépeppar och chilipulver.

Smak: Köttet har en fyllig, djup och rund smak med tydliga inslag av umami och med en svag positiv metallsmak. Fettet har en djup smak av smör med toner av gräddig kola och hasselnöt.

Ätupplevelse: Saftigt med visst behagligt tuggmotstånd. Smakerna av köttet stannar kvar länge i munnen framför allt på tungrot och i gom.

¹ Natural Color System

Råvaror: -

Foder: Den svenska beteslagstiftning föreskriver att alla nötkreatur över 6 månader, utom tjurar, ska vistas utomhus och beta på betesvallarna (vanligen Timotej, *Phleum pratense*; engelskt rajgräs, *Lolium perenne*; ängsvingel, *Festuca pratensis*; rödsvingel, *Festuca rubra*; ängsgröe, *Poa pratensis* och vitklöver, *Trifolium repens*) i minst 6 timmar i sträck, i minst 120 dygn i södra och i minst 60 dygn i norra Sverige. Beroende på tillväxten i betesmarkerna kan tillskottsutfodring med grovfoder behövas i såväl inledningen som i slutet av betessäsongen.

Under den del av året då djuren inte betar utomhus utfodras de med ensilage, hö till minst 50 %, spannmål (vanligen vete, *Triticum aestivum*, korn, *Hordeum vulgare*, havre, *Avena sativa* och rågvete, × *Triticosecale rimpai*) och kraftfoder (vars sammansättning anpassas den övriga foderstaten).

För att producera kött med den skyddade beteckningen "SRBpremium" ska djuren slutuppfödas på en foderstat bestående av minst 80% grovfoder och max 20% av spannmål, ärtor, *Pisum sativum*, lupin *Lupinus* sp. och åkerböna, *Vicia faba*. Det grovfoder som ges består till största delen av vallensilage, hö, hösilage, helsädsensilage och majsensilage och är huvudsakligen producerat på den egna gården. Kraftfoder får inte ingå i foderstaten under slutuppfödningen.

Det kraft- som grovfoder som ges till djuren är GMO-fritt.

Särskilda steg i produktionsprocessen som måste äga rum i det avgränsade geografiska området:

Djuren ska vara födda, uppfödda och slaktade i det geografiska område som beskrivs i punkt 4.

Särskilda regler för skivning, rivning, förpackning etc.: -

Särskilda regler för märkning: Inga ytterligare krav än vad som föreskrivs i de allmänna märkningsreglerna.

Beskrivning av det geografiska området

Det geografiska området för den skyddade beteckningen "SRBpremium" omfattar hela Sverige med undantag för den i EU:s art- och habitatdirektiv definierade skandinaviska alpina regionen samt öarna Fårö och Gotska Sandön (se bifogad karta).

Specifika uppgifter om det geografiska området: Produktionsområdet för "SRBpremium" utgörs av de delar av Sverige som enligt EU:s art- och habitatdirektiv tillhör kontinental- och boreal biogeografisk zon. Den skandinaviska alpina regionen har genom topografi och klimatförhållanden inte samma möjligheter till foderproduktion och nötdjursuppfödning.

Berggrunden i området utgörs till största delen av granit och gnejs. Marktäcket präglas huvudsakligen av morän och postglaciala ler- och sandjordar som är mer framträdande i de många älv- och ådalarna.

Enligt Köppens system tillhör klimatet i produktionsområdet zonerna Dfb (Hemiborealt klimat) och Dfc (Subarktiskt klimat) vilket innebär att klimatet är kallt och tempererat samt att nederbörd förekommer under hela året.

Januari är en av de kallaste månaderna. Dygnsmedeltemperaturen varierar då från 0°C i söder till ca -13°C i den norra delen av produktionsområdet. Juli är vanligtvis den varmaste månaden i hela området. Temperaturskillnaderna mellan de norra- och södra delarna är små.

Dygnsmedeltemperaturen i juli är 14 – 17°C i större delen av produktionsområdet.

Nederbörden i området är relativt jämnt fördelad över året. Årsmedelnederbörden är 500 – 1000 mm. Nederbörden är högre i de västra delarna av produktionsområdet och lägst på Öland och Gotland i öster.

Antalet timmar med solsken varierar från ca 1300 per år i de inre delarna av södra Sverige till 1500 – 1800 timmar per år i övriga delar av produktionsområdet.

Det årliga antalet solskenstimmar i stort sett oberoende av latitud. Det beror på att antalet soltimmar i norr är högre under sommaren än i söder samtidigt som antalet soltimmar under vintern är högre i söder än i norr. Det här medför att växtperioden i norr är kort och intensiv.

Specifika uppgifter om produkten: Nötkreatur har sedan gammalt varit ett av de vanligast förekommande husdjuren i produktionsområdet. Boskapen var av varierande färg och storlek och deras egenskaper som mjölk och köttdjur varierade betydligt. Under det tidiga 1800-talet ökade intresset för förädling av nötboskapen genom systematisk avel. Vid de större gårdarna i Mellansverige hölls nötboskap av den typ som kommit att kallas herrgårdsrasen samtidigt som avelsdjur av flera olika nötboskapsraser importerades. Bland de importerade raserna fanns korthorn från England och Ayrshire från Skottland.

Med utgångspunkt från de tre raserna herrgårdsrasen, korthorn och Ayrshire bildades under slutet av 1800-talet rasen rödbrokig svensk boskap (RSB) som fick sin avelsförening 1891. Ayrshireboskapen fanns emellertid kvar som en självständig ras fram till 1927 då den slogs samman med RSB till svensk röd och vit boskap (SRB). Avelsföreningen för SRB bildades 1 januari 1928.

Svensk röd och vit boskap är något mindre än låglandsboskapen. Dessutom har SRB-djuret en mera sluten kroppsbyggnad. Färgen är klart röd och vit. Det vita helst förekommer i skarpt avgränsade vita fält eller fläckar. SRB är vara mycket friska, har bra juverhälsa och lätta kalvningar. Dessutom är SRB-kon en utmärkt moder som tar väl hand om sina kalvar.

SRB-kon ger mjölk med relativt hög fett- och proteinhalt. De mjölkar i genomsnitt 9 500 kilo mjölk per år med en fetthalt på 4,4 procent och en proteinhalt på 3,6 procent. Omräknat till energikorrigerad mjölk blir medelavkastningen 9 850 kilo per ko och år.

På grund av SRB-djurens tålighet, hälsa och goda produktivitet kom svensk röd och vit boskap att spridas över hela landet. SRB var fram till år 2001 den dominerande mjölkrasen i Sverige.

Svensk röd och vit boskap är i huvudsak mjölkdjur men de ger även ett välmarmorat kött av mycket hög kvalitet. SRB-djuren har lättare att sätta fett än låglandsboskap. Fettet lagras såväl intra- och extramuskulärt. Slaktkropparna får därför i genomsnitt något högre klassningar för form och fett än slaktkroppar av låglandsboskap.

SRB-rasen har genetiskt goda förutsättningar för att producera ett marmorat, saftigt och smakrikt kött då fett i första hand lagras intramuskulärt och på ytan av slaktkroppen i stället för i bukhålan som andra mjölkkraser. Denna egenskap gör att det är möjligt att slutuppföda SRB-mjölkkor som gått i sin för produktion av kött av mycket hög kvalitet.

Vid produktion av kött med den skyddade beteckningen "SRBpremium" tas de mjölkdjur som producerar mindre än 20 kg energikorrigerad mjölk per dygn ut och sinläggs. Under denna period äter de huvudsakligen grovfoder. Korna börjar under denna period successivt öka i vikt samtidigt som hullpoängen² ökar. Den takt i vilket detta sker är ytterst individuell.

När kon är vid gott hull inleds slutgödningen. Under slutgödningen ges de sinlagda mjölkorna grovfoder. Därigenom ökar mängden intramuskulärt fett. Bra grovfoder kan ge en ökning av hullpoängen med 0,5 poäng/månad. För att grovfodret ska ha önskad effekt på köttets egenskaper måste slutgödningen pågå under minst tre månader.

För att garantera spårbarhet på individnivå och säkerställa råvarans ursprung och kvalitetsnivå slaktas djuren på slakterier inom det geografiska område som beskrivs i p.4.

Genom den speciella slutuppfödningssmetod som används för att få fram "SRBpremium" får köttet en karaktär som tydligt skiljer det från andra i handeln vanligt förekommande typer av kött. "SRBpremium" är saftigare, mer smakrikt, har en kraftigare marmorering som går djupare in i köttet, mera intra- och extramuskulärt fett, betydligt djupare mörkröd färg och mer gulaktigt fett än det som förekommer hos exempelvis det mer vanligt förekommande köttet från standarduppfödda från djur av SRB-rasen. Även texturen skiljer sig från den hos kött från standarduppfödda djur. Texturen hos "SRBpremium" är grövre vilket ett visst tuggmotstånd samtidigt som köttet bättre håller saftigheten.

De speciella egenskaperna "SRBpremium" har uppmärksammats vid uttagningarna till exceptionell råvara.

Orsakssamband mellan det geografiska området och en viss kvalitet, ett visst anseende, eller en viss annan egenskap som kan hänföras till produkten: Svensk röd och vit boskap (SRB) är en svensk nötdjursras som avlades fram för det dubbla syftet att vara såväl goda mjölkdjur som bra köttdjur. SRB-djuren är mycket väl anpassade till de naturgivna förutsättningarna och det foder som kan produceras i Sverige trots relativt stora variationer i framförallt klimatet mellan de södra och norra delarna av landet. Den svenska djurskyddslagen och beteslagstiftningen innebär unika förhållanden för en etisk och ren djurhållning.

I Sverige har man av tradition odlat blandvall i hela landet för att ha till bete och som grovfoder till nötkreaturen. Blandvallens artsammansättning är anpassad till de naturförhållanden som

² Body Condition Scoring

råder i Sverige. Denna typ av blandvall är därför mycket ovanlig utanför det geografiska område som anges i p.4. Blandvallen gör att sammansättningen hos grovfodret är likartat i hela landet.

Röd linje = Skandinavisk alpin region. Svart linje = Gräns mot de svenska öarna Fårö och Gotska sandön samt mot Åland

Källor:

Svenskt lantbrukslexikon: 1941

SRB-föreningen

SMHI

Växa 2017: Husdjursstatistik

Bilaga:

Slaktdetaljer från SRB premium (Entrecote, Ryggbiff, Biffstock) finns upptagna i DABAS, Databas med produkter från Sveriges livsmedelsindustrier